

**LIETUVOS RESPUBLIKOS KELIŲ ĮSTATYMO NR. I-891 2 IR 20 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO ĮSTATYMO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS KELIŲ PRIEŽIŪROS IR
PLĖTROS PROGRAMOS FINANSAVIMO ĮSTATYMO NR. VIII-2032 3, 6, 7 IR 9
STRAIPSNIŲ IR 3 PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Įstatymų projektų rengimą paskatinusios priežastys, tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos kelių įstatymo Nr. I-891 2 ir 20 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto (toliau – Įstatymo projektas Nr. 1) ir Lietuvos Respublikos kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo įstatymo Nr. VIII-2032 3, 6, 7 ir 9 straipsnių ir 3 priedo pakeitimo įstatymo projekto (toliau – Įstatymo projektas Nr. 2) (toliau kartu – Įstatymo projektai) tikslai:

Įstatymo projektu Nr. 1 siekiama:

- aiškiau reglamentuoti leidimų važiuoti valstybinės reikšmės ir vietinės reikšmės viešaisiais keliais didžiagabaritėmis ir (ar) sunkiasvorėmis transporto priemonėmis (toliau – leidimas) išdavimą;

- atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo praktiką (*inter alia*, Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2006 m. gegužės 31 d. nutarimas „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. rugsėjo 26 d. nutarimo Nr. 1170 „Dėl cukraus rinkos reguliavimo priemonių“ 2.3, 2.4 punktų, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. birželio 12 d. nutarimo Nr. 879 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. kovo 12 d. nutarimo Nr. 284 „Dėl baltojo cukraus gamybos kvotos nustatymo“ pakeitimo“ 2 punkto atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai, Lietuvos Respublikos cukraus įstatymo 4 straipsnio 1 daliai (2000 m. gegužės 18 d. redakcija), 2 daliai (1999 m. liepos 8 d. redakcija), kad esminės ūkinės veiklos sąlygas pagal Lietuvos Respublikos Konstituciją galima nustatyti tik įstatyme, siūloma nustatyti atvejus, kada leidimas nereikalingas, ir kada leidimas gali būti išduotas, nesumokėjus Lietuvos Respublikos kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo įstatymo 7 straipsnio 1 dalyje nustatyto dydžio mokestį už naudojimąsi keliais važiuojant didžiagabaritėmis ir (ar) sunkiasvorėmis transporto priemonėmis;

- pakeisti sąlygas, kada didžiagabaritę ir (ar) sunkiasvorę transporto priemonę turi lydėti palydos automobilis.

Įstatymo projektu Nr. 2 siekiama:

- nustatyti, kad važiuojant Lietuvos Respublikos karinės apsaugos sistemos didžiagabaritėmis ir (ar) sunkiasvorėmis transporto priemonėmis kelių naudotojo mokestis už naudojimąsi magistraliniais keliais ir mokestis už naudojimąsi keliais važiuojant didžiagabaritėmis ir (ar) sunkiasvorėmis transporto priemonėmis nemokamas;

- atsisakyti nuolatinės Kelių priežiūros ir plėtros programos komisijos;

- nustatyti, kad neįgalieji ir jų nuosavybės ar kitokiu teisėtu pagrindu valdomi lengvieji automobiliai, kuriuos jie vairuoja arba kuriais jie važiuoja, turėtų teisę nemokamai keltis keltais per Klaipėdos valstybinio jūrų uosto akvatoriją į Kuršių neriją ir iš Kuršių nerijos;

- nustatyti, kad persikėlimo keltais per Klaipėdos valstybinio jūrų uosto akvatoriją į Kuršių neriją ir iš Kuršių nerijos bilieto kaina būtų kompensuojama Klaipėdos miesto savivaldybės tarnybinio transporto priemonėms ir jos įstaigoms priklausančioms transporto priemonėms;

- leisti vežti didžiagabaričius krovinius transporto priemonėmis, kurių plotis viršija nuo 101 iki 145 cm didžiausiuosius leidžiamuosius matmenis, o ilgis – nuo 501 iki 750 cm, automagistralėse, taikant tokio pat vienkartinio ribinio tarifo mokestį už naudojimąsi keliais važiuojant didžiagabaritėmis motorinėmis transporto priemonėmis kaip ir I kategorijos valstybinės reikšmės keliuose su skiriamąja juosta; taip pat siūloma atsisakyti taikyti minėtoms transporto priemonėms mėnesinius ir metinius ribinius mokesčio tarifus;

- atlikti redakcinio pobūdžio pakeitimus, suvienodinti sąvoką „didžiagabaritė ir (ar) sunkiasvorė transporto priemonė“ su Lietuvos Respublikos kelių įstatyme vartojama sąvoka.

2. Įstatymų projektų iniciatoriai ir rengėjai

Įstatymų projektų iniciatorė – Susisiekimo ministerija. Įstatymų projektus parengė Susisiekimo ministerijos Kelių transporto ir civilinės aviacijos politikos departamento (l. e. direktoriaus pareigas – Vladislavas Kondratovičius, tel. 239 3867, el. p.

vladislav.kondratovic@sumin.lt) Kelių transporto skyriaus vyriausiasis specialistas Aleksandras Stupenko (tel. 239 3979, el. p. aleksandras.stupenko@sumin.lt).

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami Įstatymų projektuose aptarti teisiniai santykiai

Šiuo metu Lietuvos Respublikos kelių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje numatyta, kad:

- leidimus išduoda Lietuvos automobilių kelių direkcija prie Susisiekimo ministerijos (toliau – Direkcija), važiavimo maršrutą suderinusi su Alytaus miesto, Druskininkų, Kauno miesto, Klaipėdos miesto, Marijampolės, Palangos miesto, Panevėžio miesto, Šiaulių miesto, Vilniaus miesto savivaldybių administracijomis, kai važiuojama jų teritorijose esančiomis gatvėmis, kurios yra valstybinės reikšmės kelių tąsa;

- platesnes kaip 3,5 m arba ilgesnes kaip 24,0 m transporto priemonės tamsiuoju paros metu ar esant blogam matumui turi lydėti automobilis su įjungtais oranžiniais žybsiojančiais švyturėliais, jeigu transporto priemonių junginys yra platesnis kaip 4,5 m ir (ar) ilgesnis kaip 30 m, jį turi lydėti policijos automobilis.

Kelių eismo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. 1950 „Dėl Kelių eismo taisyklių patvirtinimo“, 211 punktą nustato, kad leidimo nereikia žemės ūkio mašinai, kurios matmenys su krovinium ar be jo viršija Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos nustatytus didžiausiuosius leidžiamus dydžius, šviesiuoju paros metu važiuojant iš vieno lauko į kitą, važiuojant į lauką ar grįžtant iš jo, taip pat tamsiuoju paros metu važiuojant žemės ūkio mašina, kai jos kraštiniai taškai paženklinėti įjungtais oranžiniais švyturėliais ir ją iš priekio lydi policijos transporto priemonė su įjungtais mėlynais ir raudonais arba tik mėlynais švyturėliais arba automobilis su įjungtais oranžiniais švyturėliais.

Lietuvos Respublikos kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo įstatymo nuostatos nustato, kad:

- už Lietuvos Respublikos karinės apsaugos sistemos didžiagabaritės ir (ar) sunkiasvores transporto priemones ar jų junginius, važiuojant magistraliniais keliais, reikia mokėti kelių naudotojo mokestį ir mokestį už naudojimąsi keliais važiuojant didžiagabaritėmis ir (ar) sunkiasvorėmis transporto priemonėmis (užsienio šalių karinės apsaugos sistemos didžiagabaritės ir (ar) sunkiasvorės transporto priemonės ar jų junginiai atleisti nuo minėtų mokesčių);

- nuolatinė Kelių priežiūros ir plėtros programos komisija prižiūri Lietuvos Respublikos kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo įstatymo įgyvendinimą;

- keltais per Klaipėdos valstybinio jūrų uosto akvatoriją į Kuršių neriją ir iš Kuršių nerijos nemokamai turi teisę keltis neįgalieji, kurie vairuoja specialiuosius lengvuosius automobilius (automobilius su rankiniu valdymu), tačiau neįgalieji, kurie vairuoja lengvuosius automobilius, šia lengvata pasinaudoti negali;

- persikėlimo keltais per Klaipėdos valstybinio jūrų uosto akvatoriją į Kuršių neriją ir iš Kuršių nerijos bilieto kaina kompensuojama Klaipėdos miesto savivaldybės valstybės tarnautojams ir darbuotojams, atliekantiems tarnybinės funkcijas Klaipėdos miesto dalyje Smiltynėje, taip pat Klaipėdos miesto savivaldybės įmonių transporto priemonėms ir darbuotojams, dirbantiems darbus Klaipėdos miesto dalyje Smiltynėje;

- vežti didžiagabaričius krovinius transporto priemonėmis, kurių plotis viršija didžiausiuosius leidžiamuosius matmenis nuo 101 iki 145 cm, o ilgį – nuo 501 iki 750 cm, leidžiama I kategorijos valstybinės reikšmės keliuose su skiriamąja juosta, atitinkamai nustatant vienkartinio, mėnesinio ir metinio ribinių tarifų mokesčius už naudojimąsi keliais važiuojant didžiagabaritėmis motorinėmis transporto priemonėmis ar jų junginiais;

- Lietuvos Respublikos kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo įstatyme Nr. VIII-2032 vartojama sąvoka „didžiagabaritės ir (ar) sunkiasvorės transporto priemonės ar jų junginiai“, o Lietuvos Respublikos kelių įstatyme vartojama sąvoka „didžiagabaritė ir (ar) sunkiasvorė transporto priemonė“.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Įstatymo projektu Nr. 1 siūloma:

- siekiant užtikrinti, kad leidimų išdavimo procesas būtų sklandesnis, nustatyti, kad leidimus turi išduoti tik kelio savininkas, todėl atsisakoma nuostatos, kad Direkcija važiavimo maršrutą turi derinti su savivaldybėmis, kai važiuojama jų teritorijose esančiomis gatvėmis, kurios yra valstybinės reikšmės kelių tąsos;

- nustatyti, kad leidimas Lietuvos Respublikos kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo įstatymo 7 straipsnio 2 dalyje nurodytoms didžiagabaritėms ir (ar) sunkiasvorėms transporto priemonėms išduodamas pateikus Direkcijai važiavimo valstybinės reikšmės keliais deklaraciją ir nemokamas mokestis už naudojimąsi keliais važiuojant didžiagabaritėms ir (ar) sunkiasvorėmis transporto priemonėmis;

- siekiant užtikrinti, kad tarnybos, atsakingos už įvykių likvidavimą ar jų padarinių šalinimą, galėtų kuo skubiau atvykti į įvykių likvidavimo vietą, nustatyti, kad likviduojant įvykį ir šalinant jo padarinius mokestis už naudojimąsi keliais važiuojant didžiagabaritėmis ir (ar) sunkiasvorėmis transporto priemonėmis sumokamas ne vėliau kaip per 2 darbo dienas po leidimo išdavimo dienos;

- sumažinti leidimo išdavimo terminą iki 3 darbo dienų;

- nustatyti, kad leidimo nereikia važiuoti valstybinės reikšmės ir (ar) vietinės reikšmės viešaisiais keliais savaeige žemės ūkio mašina, kurios matmenys (ilgis, plotis, aukštis) su kroviniu ar be jo viršija susisiekimo ministro patvirtintus didžiausiuosius leidžiamus naudojantis keliais transporto priemonių ar jų junginių techninius parametrus, važiuojant į lauką, iš vieno lauko į kitą ar grįžtant iš jo, kai jos kraštiniai taškai paženklinėti įjungtais oranžiniais švyturėliais;

- atsižvelgiant į tai, kad didžiagabaritės ir (ar) sunkiasvorės transporto priemonės dėl savo matmenų ir (arba) svorio gali labai paveikti kelių eismo saugumą ir trukdyti eismo dalyviams, siūloma nustatyti atvejus, kada transporto priemonę turi lydėti palydos automobilis su įjungtais oranžiniais žybsiojančiais švyturėliais, o kada – policijos automobilis.

Įstatymo projektu Nr. 2 siūloma:

- nustatyti, kad Lietuvos Respublikos karinės apsaugos sistemos didžiagabaritės ir (ar) sunkiasvorės transporto priemonės ar jų junginiai atleidžiami nuo kelių naudotojo mokesčio ir mokesčio už naudojimąsi keliais važiuojant didžiagabaritėmis ir (ar) sunkiasvorėmis transporto priemonėmis;

- atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos Respublikos Seimas 2017 m. balandžio 27 d. priėmė Lietuvos Respublikos kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo įstatymo Nr. VIII-2032 9 straipsnio pakeitimo įstatymą, kurio nuostatos aiškiai nustatė, kokioms reikmėms gali būti naudojamos Kelių priežiūros ir plėtros programos lėšos, atsisakyti nuolatinės Kelių priežiūros ir plėtros programos komisijos;

- siekiant užtikrinti asmenų lygiateisiškumo principus, nustatyti, kad neįgalieji ir jų nuosavybės ar kitokiu teisėtu pagrindu valdomi ir naudojami lengvieji automobiliai, kuriuos jie vairuoja arba kuriais jie važiuoja, turėtų teisę nemokamai keltis keltais per Klaipėdos valstybinio jūrų uosto akvatoriją į Kuršių neriją ir iš Kuršių nerijos;

- nustatyti, kad Kelių priežiūros ir plėtros programos lėšos gali būti naudojamos persikėlimo keltais per Klaipėdos valstybinio jūrų uosto akvatoriją į Kuršių neriją ir iš Kuršių nerijos bilieto kainai kompensuoti Klaipėdos miesto savivaldybės tarnybinio transporto priemonėms ir jos įstaigoms priklausančioms transporto priemonėms;

- atsižvelgiant į tai, kad I kategorijos valstybinės reikšmės kelių su skiriamąja juosta techniniai parametrai yra identiški automagistralių techniniams parametrams, nustatyti mokesčio už naudojimąsi keliais važiuojant didžiagabaritėmis motorinėmis transporto priemonėmis ar jų junginiais, kurių matmenys su kroviniu ar be jo yra didesni už didžiausiuosius leidžiamus naudojantis keliais transporto priemonių ar jų junginių matmenis, ribinį tarifą automagistralėse tokį patį kaip ir I kategorijos valstybinės reikšmės keliuose su skiriamąja juosta;

- suvienodinti sąvoką „didžiagabaritė ir (ar) sunkiasvorė transporto priemonė“ su Lietuvos Respublikos kelių įstatyme vartojama sąvoka.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymų projektus toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru

dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Įstatymų projektais siūlomi reguliuoti teisiniai santykiai neturės esminės įtakos ir neigiamų pasekmių ekonomikai, socialinei aplinkai, viešajam administravimui, teisei sistemai.

6. Kokią įtaką priimti įstatymai turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Įstatymų projektai neturės įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai.

7. Kaip įstatymų įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir plėtrai

Įstatymų projektai nuostatų įgyvendinimas verslo sąlygoms esminės įtakos neturės.

8. Įstatymų inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Priėmus įstatymus kitų įstatymų priimti nereikės.

9. Ar įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymų projektų sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų nustatytų reikalavimų.

Įstatymų projektuose nepateikiama sąvokų ir nėra sąvokas įvardijančių terminų, todėl Įstatymų projektai nevertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

10. Ar įstatymų projektai atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymų projektai neprieštaruja Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis, yra suderinti su Europos Sąjungos teisės aktais.

11. Jeigu įstatymams įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Priėmus įstatymus:

Vyriausybei ar jos įgaliotai institucijai reikės:

- pakeisti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. birželio 9 d. nutarimą Nr. 757 „Dėl valstybinės reikšmės automobilių kelių sąrašo patvirtinimo“;

- pripažinti netekusiu galios Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. kovo 27 d. nutarimą Nr. 407 „Dėl nuolatinės Kelių priežiūros ir plėtros programos komisijos sudarymo ir jos nuostatų patvirtinimo“;

- pakeisti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. gruodžio 11 d. nutarimą Nr. 1950 „Dėl Kelių eismo taisyklių patvirtinimo“;

- pakeisti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. balandžio 21 d. nutarimą Nr. 447 „Dėl Lietuvos Respublikos kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo įstatymo įgyvendinimo“.

susisiekimo ministrui reikės:

- pakeisti Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2006 m. lapkričio 30 d. įsakymą Nr. 3-457 „Dėl Lietuvos automobilių kelių direkcijos prie Susisiekimo ministerijos nuostatų patvirtinimo“;

- pakeisti Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2012 m. balandžio 23 d. įsakymą Nr. 3-289 „Dėl Leidimų važiuoti valstybinės reikšmės keliais didžiagabaritėmis ir (ar) sunkiasvorėmis transporto priemonėmis išdavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;

- pripažinti netekusiu galios Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2002 m. gegužės 20 d. įsakymą Nr. 3-228 „Dėl nuolatinės kelių priežiūros ir plėtros programos komisijos personalinės sudėties patvirtinimo“.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymams įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Biudžeto lėšų Įstatymų projektų nuostatomis įgyvendinti nereikės.

13. Įstatymų projektų rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Įstatymų projektai paskelbti Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje ir Susisiekimo ministerijos interneto svetainėje. Kitų konsultavimosi būdų nenumatoma.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia įstatymų projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant reikšminius žodžius pagal Europos žodyną *Eurovoc*

„Kelių transportas“, „didžiausias leidžiamasis svoris“, „krovinių vežimas keliais“.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.